

MIEKO
KAWAKAMI

KAIKKI
RAKASTAVAISET
YÖSSÄ

MIEKO KAWAKAMI:

Kaikki rakastavaiset yössä (2011, suom. 2025)

MIEKO KAWAKAMI

Kaikki
rakastavaiset yössä

Suomentanut

MARKUS JUSLIN

TAMMI
HELSINKI

The Japan Foundation on tukenut tämän teoksen suomentamista.

Ensimmäinen painos

Japaninkielinen alkuteos *Subete mayonaka no koibitotachi*
(*All the Lovers in the Night*) ilmestyi Japanissa 2011.

Copyright © 2011 by Mieko Kawakami

Original Japanese title: Subete mayonaka no koibitotachi

Original publisher: Kodansha Ltd

Suomenkielinen laitos © Markus Juslin ja Tammi 2025

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä,

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki.

ISBN 978-952-04-6732-6

Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut: tuotevastuu@tammi.fi

Miksihän yöllä on näin valtavan kaunista, mietin.

Varmasti siksi, että öisin maailma puolittuu, muistan Mitsutsuka-sanin joskus sanoneen, kun kävelen läpi yön. Lasken valoja. Valoja yössä. Liikennevalon punainen väräjä kuin märkänä, vaikkei ole edes satanut. Katulamppujen jonoja. Ohi kiitävien autojen valoja. Valaistuja ikkunoita. Puhelimia ihmisten kädessä, kun he ovat tulossa kotiin tai ovat juuri lähdössä liikkeelle. Miksihän yö on näin kaunis? Miksi yö sädehtii näin häikäisevästi? Miksi yössä on pelkkää valoa?

Kuulokkeet täyttävät korvani, niistä soljuva musiikki täyttää minut, ja siitä tulee kaikki. Kehtolaulu. Kaunis pianolla soitettu kehtolaulu. Onpa ihana kappale. Niin onkin. Se on suosikkini Chopinilta. Pidätkö sinäkin siitä, Fuyukosan? Joo. Se on kuin yön hengitystä. Kuin se soisi sulatettua valoa.

Yön valo on näet erityistä, sillä päivän suuri paiste on kaikonnut ja jäljelle jäänyt puolikas loistaa täysin voimin.

Niinpä, Mitsutsuka-san. On niin kaunista, että itkettää ilman mitään syytäkään.

1

”Tulivatko ne pahvilaatikot perille?”

Ishikawa Hijiri soitti, kun olin saanut aamupäivän työt valmiiksi ja olin laskemassa vettä kattilaan tehdäkseeni itseleni lounaaksi yksinkertaisen spagettiannoksen.

”Joo, eilen illalla. En ole tosin saanut vielä avattua niitä.”

Laskin kattilan liedelle ja siirsin leukaa vasten puristamani puhelimen vasempaan käteen, sitten palasin keittiöstä asuinhuoneeseen, kyykistyin kahden eilisiltana toimitetun pahvilaatikon eteen ja koetin työntää laatikoita kevyesti kädellä, mutta ne eivät hievahtaneetkaan.

”Eipä sinun tarvitse niitä vielä avatakaan. Ne ovat täpötäynnä ja dediskin on pitkällä tulevaisuudessa. Mutta älä sitten heitä hanskoja tiskiin.”

”Älä huoli. Kai minä olen jo tähän mennessä tottunut”, sanoin.

”Mitenhän lie”, Hijiri pelleili. ”Eihän sitä ikinä tiedä. Jokin, mikä oli helppoa vielä eilen, ei välttämättä olekaan sitä enää tänään.”

”No joo, mutta ainakaan nyt minulla ei ole mitään hätää”, minä nauroin. ”Ehkä kylläkin siksi, etten ole vielä avannut laatikoita.”

”Miksihän noita taustamateriaaleja on aina niin läjäpäin? Eivätkö ne osaa kirjoittaa ilman? Sitä paitsi, vaikka siis mie-
tin tätä kyllä joka kerta, mutta ihan erityisesti tällä kertaa se tekstihän on melkein pelkkää sitaattia, eikö olekin? Ei-
hän siinä ole itse kirjoitettua kuin alle puolet.”

Kuulin puhelimesta Hijirin tuhahduksen.

”Ne painoivat julmetusti, vaikka kannoin ne vain aulan vastaanottotiskille. Mietin koko matkan, että jos minulta nyt menee selkä, saankohan siitä työtapaturmakorvausta.”

”Than mahtavaa silti saada ne kaikki kerralla lainaksi. On-
han se nyt unelmien täyttymys saada tällä tavoin yhteen paikkaan koottuna kaikki kirjat, jotka pitäisi käydä läpi”,
sain ja Hijiri naurahti että no juu.

”Totta puhut. Niin tosiaan, tiedoksi vain: olen muuten
tälläkin kertaa hoitanut ensimmäisen oikolukukierroksen häikäilemättömästi itse.”

Syötyäni spagettia ja valmisannospussista lämmittämääni
jauhelihakastiketta työnsin etuhiukset pannalla ylös, otin
lyijykynän oikeaan käteen ja painoin tavalliseen tapaan vat-
salla omatekoisen lukutelineeni liikkumattomaksi (olin ka-
sannut käytöstä jääneitä sanastoteoksia ja kreikan kielen
sanakirjoja pinoiksi ja virittänyt niiden varaan kallelleen
Shinjukun taidetarvikeliikkeestä ostamani piirustusalus-
tan väliaikaiseksi telineeksi, ja vaikka olin aina aikonut os-
taa sen tilalle vielä joskus ihan kunnon lukutelineen, näin
oli ehtinyt vierähtää jo neljä vuotta), minkä jälkeen aloin
tuijottaa silmä kovana, merkki merkiltä, telineelle laske-
maani korjausvedosta.

Kun minua alkoi väsyttää, verryttelin pyörittämällä vuo-
ron perään päätä ja käsivarsia, ja menin sitten keittiöön

ja keitin kuumaa teetä, jota lipitin ajan kanssa antaen sen jäähtyä vähitellen.

Tuntui että olisin voinut istua työpöydän ääressä vaikka kuinka kauan, mutta jos en pitänyt silloin tällöin taukoja, saatoin sortua yllättäviin huolimattomuusvirheisiin, joten kerran parissa tunnissa oli pakko pitää lepotauko. Kun olin viettänyt sopivan pituisen ajan rentoutuen, palasin työpöydän ääreen toistaakseni yhä uudestaan samaa.

Korjausvedoksen vasemmalle puolelle olin asettanut pikatarkistustaulukon, johon olin tiivistänyt etukäteen ihmishuhdekaavion, aikajanan ja juonitiivistelmän, ja tarkistin sitä vasten huolellisesti, oliko romaanihahmojen höpinöissä epäjohtonmukaisuuksia (olin alkanut lukea romaania toissa päivänä, ja sen vuosikausien mittaisessa tarinassa vilisi loputtomasti henkilöihahmoja). Tapahtumapaikka oli suuri kartano, joten minulla oli valmiiksi paperilla myös luonnos kartanon pohjapiirustuksesta.

Mikä on oikea sana korsetille? Ovatko temppelipuiden kukat todella valkoisia? Onko *Charles Dickens* oikea kirjoitusasu?

Erisnimet ja historialliset tapahtumat pyrin tarkistamaan aina kahdesta lähteestä, hakuteoksesta ja internetistä, ja jos jokin seikka jäi vähänkin kiusaamaan, palasin siihen vaikka kuinka monta kertaa, kunnes pääsin siitä varmuuteen. Samalla napsin tekstistä väärin kirjoitetut sanat, korjasin ne lyijykynällä ja jätin korjauksien kohdalle myös kysymysmerkin.

Todella monesta lauseesta pohdin viimeiseen asti, että noinkohan tuo yleensä sanotaan, ja jos en miettimälläkään keksinyt, oliko se kirjailijalta tietoinen päätös tai ehkä osa kirjailijan tyyliä, lähetin Hijirille sähköpostia ja kysyin

häneltä neuvoa. Jos ongelma ei silläkään ratkennut, kirjoitin joskus kysymykseni pienellä marginaaliin ja jätin sen kirjailijan itsensä päätettäväksi.

Huhtikuun lopussa kolme vuotta sitten olin irtisanoutunut ensimmäisestä työpaikastani, jossa olin aloittanut työt heti yliopiston jälkeen.

Se oli pikkuinen kustantamo, jolla oli mieleenpainuva nimi mutta josta kukaan ei ollut kuullutkaan ja jonka julkaisemat kirjat olivat järjestään sellaisia, että ihmettelin, kukaan niitä mahtoi lukea. Kustantamoissa tehtävän työn sisältö vaihtelee jonkin verran riippuen siitä, minkä kokoinen ja luonteinen kustantamo on kyseessä, mutta lähtökohtaisesti kaikki kustantamot tekevät ja myyvät kirjoja. Yksi kustantamossa tehtävistä töistä on oikoluku, jossa tekstiä luetaan yhä uudestaan ja uudestaan ennen kuin se valmistuu kirjaksi ja etsitään kirjoitusvirheet, tarkistetaan sanojen käyttötavat ja sisällön paikkansapitävyys – eli pelkästään etsitään aamusta iltaan *virheitä* –, ja minä työskentelin tuossa pienessä kustantamossa oikolukijana.

Vaikka irtisanoutumiseni oli aikoinaan ollut kuumeisen pohdinnan lopputulos, nyt en enää oikein tiedä, miksi lopetinkaan. Tuntuu jotenkin typerältä sanoa, että väsyin ihmisiin, mutta luulen, että juuri siitä oli loppujen lopuksi kyse.

En osannut lähteä porukalla ulos tai seurustella muiden kanssa, en tietenkään, enhän oikein osannut edes jutella tai käydä ihan tavallisia keskusteluita – olin ollut sellaisissa asioissa epävarma lapsesta saakka – enkä siksi koskaan onnistunut tuntemaan oloani kotoisaksi tuon pienen kustantamon omintakeisessa työilmapiirissä. Aluksi minuaakin kutsuttiin mukaan syömään tai kaljalle, mutta kun

aina kieltäydyin kierrellen, vähitellen kutsut tyrehtyivät ja pian huomasin jääneeni aivan yksin. Kukaan ei enää puhunut minulle kuin työasioista, ja jopa toimistossa kiertävät karkki- ja keksilaatikot alkoivat ohittaa työpöytäni ja siirtä suoraan seuraavalle pöydälle kuin minua vältellen. Yksinäisyyden olisin voinut vielä hyväksyä, olihan se omakin vikani, mutta muiden katseisiin hiipinyt sanaton ja pahan-suopa välinpitämättömyys, vai miten sitä nyt sitten kuvaisi, sai pelkän töihin tulemisenkin tuntumaan raskaalta.

Kun en puhunut töissä kenenkään kanssa, aloin toisinaan kuulla, miten minusta kuiskuteltiin vaivihkaa. Muutama työtoveri käytti minusta salanimitystä siinä luulossa, etten ollut huomannut, ja naureskeli minulle vitsailevaan tyyliin aivan nenäni edessä, ja kun sellainen ilmapiiri oli vakiintunut, he alkoivat kysellä minulta suoraan kaikenlaista töihin liittymätöntä. Etkö aio mennä naimisiin? Mikset? Mitä sinä teet vapaapäivinäsi? Kun sanoin, että olen kotona, he hymähtivät ja kyselivät sitten kyselemästä päästyäänkin, kuten että mitä varten sinä niin kovasti rahaa säästät. Pysyin vaiti tietämättä mitä vastata, ja silloin ympärilläni olevat naiset, jotka kuuntelivat katseet tiukasti tietokoneidensa ruudussa, puristivat suunsa viivaksi ja nauroivat ääneti.

Kysymyksiä tuli esittämään kuin muiden äänitorvena vähän päälle viisikymmentävuotias nainen. Hän oli sellainen ihminen, jonka puheista välittyi, miten valtavan ylpeä hän itsestään oli, kun hoiti perheensä, teki töitä ja oli kasvattanut kaksi hienoa lasta. Olin istunut hänen vieressään siitä alkaen, kun olin aloittanut työt siellä (ja ellen olisi irtisanoutunut, sama järjestely olisi uskoakseni jatkunut aina hänen eläköitymiseensä asti), ja hän alkoi usein jutella minulle juuri sellaisina hetkinä, kun paikalla ei ollut muita kuin me kaksi.

Häntä ilmeisesti suututti sellaisen sinkkunaisen vapaus, joka ei tehnyt muuta kuin töitä, ja hän huokaili ja vuodatti minulle loputtomasti, että voi kuule kun tietäisit, miltä tuntuu pitää yllä tällaista elämää, kyllä sinun kaltaisellasi naisella sitten on helppoa. Muiden nuorten naisten läsnä ollessa hän ei sanonut mitään sellaista vaan kiusoitteli minua tavalliseen tapansa kalastellakseen muiden naisten suosiota.

Mitä enemmän tein siellä vaitonaisena töitä, mitä kauemmin siellä olin, sitä epämurkavammalta se alkoi tuntua. Ehkä sekin laskettiin minulle viaksi, etten ikinä kieltäytynyt työtehtävistä tai myöhästynyt määräajoista, sillä kuulin kerran sattumalta kuinka kaksi melkein kymmenen vuotta minua nuorempaa naista, jotka olivat juuri aloittaneet työt kustantamossa, puhuivat minusta: se yrittää epätoivoisesti esittää kunnollista, kun eihän sillä ole mitään muuta paikkaa mihin mennä kuin tämä, siksi se on niin epätoivoinen, mistähän se edes saa iloa? Mutten koskaan oikein tajunnut sitä. Mistä ja miten minun oikein olisi pitänyt saada iloa? Vaikka olisin halunnutkin kieltäytyä jostain työtehtävästä, mikä olisi ollut oikea tapa tehdä niin? Mitä enemmän yritin ajatella asioita, sitä huonommin lopulta aina ymmärsin omia tunteitani tai mitä ne nyt olivatkaan, ja niin minä vain ajelehdin elämässä aloitteita tekemättä, siinä kaikki. Ehkä he olivat oikeassa siinä, ettei minulla ollut muuta paikkaa mihin mennä, ja siinäkin, ettei minulla ollut tosiasiassa mitään, mistä olisin saanut iloa.

”Yksi kauan näitä hommia tehnyt lopettaa ihan kokonaan, ja minua on pyydetty etsimään hänen tilalleen joku, joka voisi aloittaa työt heti.”

Sellaisessa elämänvaiheessa Kyooko-san soitti minulle.

Emme olleet tavanneet vuosikausiin, eikä hän tietenkään ollut koskaan ennen soittanut minulle, joten olin ensin ihan pöllämystynyt, mutta hän kertoi, että hänellä oli minulle kiireellistä asiaa, ja niin lupauduin tapaamaan hänet seuraavana viikonloppuna ja kuuntelemaan, mitä hänellä oli sanottavana.

Kyooko-san oli kustannustoimittaja, joka oli ollut pitkään töissä samassa kustantamossa kuin minäkin, mutta muutama vuosi sen jälkeen, kun minä olin aloittanut siellä, hän oli lopettanut perustaakseen oman yrityksen, ja nyt hän kertoi pyörittävänsä tekstituotantoyhtiötä.

”Sivuprojektien määrä on kasvanut meillä aika paljon, ja teemme tätä nykyä ihan kaikkea. Olen palkannut lisää ihmisiä, ja tarjoamme nyt kuvauksia, toimitustyötä ja suunnittelua ja otamme vastaan kirjoitustoimeksiantoja. En enää oikein edes tiedä, minkä alan firma minulla onkaan”, Kyooko-san sanoi ja nauroi iloisesti suu auki. Muistin hänen naurunsa hyvin, sen miten kirkas se oli. Hän sanoi nimeni – Irie-san – hieman oudolla aksentilla, ja sekin tuntui jotenkin nostalgiselta.

Kun hän oli astunut kahvilaan, en ollut yllätyksekseni heti tunnistanut häntä, niin paljon hän oli lihonut, mutta huolella meikattujen kasvojen iho oli kimmoisa, ja minusta tuntui, että hän näytti paljon nuorekkaammalta kuin ennen. Työskennellessämme yhdessä minä olin ollut kaksikymmentäkaksivuotias ja hän muistaakseni kolmekymmentäkaksi, eli kai hän oli nyt jo päälle neljäkymmenen. Hänellä oli tietysti ryppyjä ikään sopivasti, mutta kaiken kaikkiaan hän uhkui elinvoimaa.

Kyooko-sanilla oli ohut musta neule pehmeän näköisen valkoisen puseron päällä, ja hän kääri hihat sanoen, että

onpa tänään kuuma päivä, ja katsoi minua tarkasti. En puhuessamme jotenkin pystynyt katsomaan häntä suoraan kasvoihin vaan päädyin kääntämään katseeni hänen leukansa ja kaulansa rajakohdan paikkeille, kun kuuntelin nyökytellen välillä hänen sanoilleen.

”En tiedä, millaista teillä nykyään on siellä kustantamon puolella, mutta olisiko sinulla aikaa ottaa vastaan muita toimeksiantoja varsinaisen työsi lisäksi?”

Kyooko-san teki yhteistyötä ison kustantamon kanssa, joka etsi oikolukijaa, ja hän sanoi, että minä olin juolahtanut hänen mieleensä. Olin päätenyt yhden ainoan kerran syömään Kyooko-sanin kanssa lounasta työporukalla, mutten ollut ikinä jutellut hänen kanssaan kahden kesken. Niinpä se, että hän oli muistanut minut kaikkien näiden vuosien jälkeenkin, vaikken ollut puhunut juuri kellekään vaan olin vain painanut vaitonaisena töitä vailla mitään yhteyttä häneen, ei niinkään ilahduttanut kuin hämmästytti minua, ja vähän ahdisti myös.

”Voisin minä ottaa ne työt meillekin, mutten tiedä haluanko palkata meille enää kauheasti lisää väkeä. Se kustantamo etsii jotakuta kokenutta”, Kyooko-san sanoi ja hiplasi isoa hopeasormusta, joka hänellä oli etusormessaan. Liha pursusi runsaana sormuksen päälle. Katselin sitä, hörppäsin teetä ja nyökkäsin monta kertaa huulet yhteen painettuina. Tee oli jäähtynyt haaleaksi ja maistui karheankitkerältä jauheelta.

”Onhan sinulla omatkin työsi eikä tietenkään tarvitse, jos et ehdi, mutta se on iso kustantamo, joten työmäärä ei heiteltäisi mitenkään kauhean paljon. Ja he ovat tietysti varsin joustavia. Toivon, että voisit sivutyönä hiukan autella heitä. Olisiko sinulla sellaiseen vähän aikaa?”

Toistin Kyooko-sanin sanat mielessäni: vai olisiko minulla aikaa? Sen jälkeen, kun olin aloittanut työt kustantamossa, televisionuudulla vilisevien tekstien virheet olivat alkaneet häiritä minua niin paljon, että olin lopettanut kuin itsestään television katselemisen, enkä yleensä lukenut kirjoja tai kuunnellut musiikkiakaan. Minulla ei ollut ystäviä, joiden kanssa olisin käynyt syömässä tai soitellut pitkiä puheluita. Töitä toin kotiin ainoastaan äärimmäisissä hätätapauksissa, ja hoidin jopa kaiken selvitystyön työajan puitteissa. Olin kotona aina viimeistään kahdeksalta illalla, ja kun olin saanut syötyä jotain helppoa, minulla ei ollut enää mitään muuta tekemistä.

Miten mahdoin viettää nuo nukkumaanmenoa edeltävät tunnit, joiden aika tuli joka ikinen ilta? Ja millä olinkaan täyttänyt kaiken sen ajan, jota minulla oli ollut suunnattomasti ennen työelämää?

En onnistunut keksimään yhtikäs mitään. Mieleepä tuli ainoastaan valkoiselle paperille säännöllisiin riveihin painettuja loputtomia kirjoitusmerkkejä.

”Eiköhän... se käy”, sanoin vähän ajan päästä, ja Kyooko-sanin silmät avautuivat suuriksi ja hän hymyili leveästi ja kiitti.

Nyökkäsin, painoin pääni ja katselin tyhjentyneen teekupin pientä kukkakuviota.

Olipa helpotus, niin Kyooko-san sanoi, ja jos tulee jotain ongelmia, niin sano sitten tietysti minulle heti mitä vain. Sitteen hän veti kirkkaan oranssista nahkalaukustaan muistikirjan, heilautti sen auki ja kysyi osoitteeni ja sähköpostiosoitteeni, jotka hän kirjoitti sukkelasti muistiin ohuella hopeisella kuulakärkikynällä.

”Luulen, että he ottavat sinuun heti yhteyttä. Kiitos, ihan oikeasti. Tästä on paljon apua. Anna kun osoitan kiitollisuuteni kunnolla. Otan sinuun piakkoin taas yhteyttä.”

Kyooko-san kulautti kahvikuppinsa tyhjäksi ja sanoi, että mennäänkö sitten, ja niin me nousimme ja lähdimme kahvilasta. Yritin maksaa osuuteni laskusta, mutta hän oli että lopeta tuollainen ja hymyili vähän kiusaantuneesti. Anteeksi, minä kumarsin ja laitoin lompakon takaisin olallani olevaan kangaskassiin. Mutta olipa kyllä mukava päästä näkemään, että voit hyvin, Kyooko-san sanoi olkansa yli ja käveli hetken kanssani samaa tahtia, kun seurasin pienen etäisyyden päässä hänen perässään, ja sitten hän heilautti kättään, nousi taksiin sanoen hei hei sitten, soita jos tulee jotain, ja lähti.

Ishikawa Hijiri työskenteli sen jättimäisen kustantamon oikolukuosastolla, josta Kyooko-san oli minulle kertonut.

Hän teki itsekin oikolukutöitä mutta toimi lisäksi yhteishenkilönä freelance-oikolukijoille ja ulkopuolisille tuotantoyhtiöille sekä hoiti suurimman osan korjausvedosten, käsikirjoitusten ja tiedostojen vastaanottamisesta ja luovuttamisesta.

Enimmäkseen työasiat pystyi hoitamaan sähköpostitse, puhelimitse ja lähettipalvelulla, mutta kun olin tehnyt töitä Hijirin kanssa talven yli ja vielä muutaman kuu-kauden keväällä, hän alkoi soitella minulle tämän tästä ihan pikkuasioistakin, ja myöhemmin myös silloin kun hänellä ei edes ollut mitään erityistä asiaa ihan vain kysyäkseen, miten työt edistivät.

Tapasin Hijirin ensimmäistä kertaa pian sen jälkeen, kun olin Kyooko-sanin ansiosta aloittanut uuden sivutyöni. Olimme molemmat vuoden alkajaisjuhlissa, joiden oli tarkoitus tuoda yhteen ja esitellä toisilleen sekä kustantamon

palkkalistoilla olevat oikolukijat että ulkopuoliset freelance-rit. Tuijotin Kyoko-sanin minulle välittämää kutsua ja vattvoin asiaa yli kolme päivää, kunnes päätin osallistua.

Hijirillä oli kauniin ruskeaksi värjätty tukka, joka oli niin lyhyt, että korvat pilkottivat sen alta. Ja hän oli meikannut viimeisen päälle. En ollut ikinä ennen nähnyt yhtä läheltä niin selkeitä kasvonpiirteitä ihan elävässä elämässä eikä siis pelkästään lehdessä, jultsteessa tai televisiossa. Häntä ympäröi omintakeinen tunnelma kuin jonkinlainen erityislaatuinen kehys, joka oli suorastaan niin vahva, että oli kuin pelkästään hänet olisi valaistu monta pykälää kirkkaammin kuin kaikki muu.

Luonteeltaan Hijiri oli selvästi sitä tyyppiä, että hän puhui kaikille suoraan, ja juhlien loppupuolella hän päätyi kiistelemään erään miespuolisen kustannustoimittajan kanssa jostain pikkuseikasta, mikä päättyi niin, että Hijiri pani lopulta miehelle täydellisesti jauhot suuhun. Todistin sitä kahden istumapaikan päästä ja muistan, miten käsittämättömällä tavalla innostuin Hijirin tehokkaasti latelemista provosoivista tokaisuista, itsevarmasta voimallisuudesta ja sanankäänteistä sekä siitä, miten hän toisinaan vilkaisi ympärilleen ja hymyili merkitsevästi, kun kiistakumppani hermostui ja alkoi korottaa ääntään. Hijirillä oli nopeat hokottimet, ja hän osasi lukea herkästi ilmapiiiriä ja naurattaa muita heittämällä toisinaan nokkelia vitsejä – minulle tuli hyvin selväksi vain niiden muutamien tuntien ajanakin, että siinäpä oli nainen, jolla oli paljon sellaisia kykyjä, joita minun oli vaikea edes kuvitella ja jollaisiin minulla itselläni ei ollut mitään osaa eikä arpaa.

Hijiri ja minä olimme samanikäisiä, ja kumpikin meistä oli kotoisin Naganon prefektuurista, vaikka koti-

kaupunkimme olivatkin todella kaukana toisistaan. Iän, synnyinprefektuurin ja vielä sukupuolen lisäksi en keksinyt ainuttakaan asiaa, joka meitä olisi yhdistänyt, mutta jostain syystä Hijiri kohteli minua hyvin ystävällisesti.

Pian juhlien jälkeen Hijiri ja minä aloimme olla toistemme kanssa tekemisissä sivutyöhöni liittyvissä käytännön asioissa, ja kun meidän piti tavata usein toimittaksemme korjausvedoksia ja puhuaksemme niistä, minä olin joka kerta kamalan jännittynyt, mutta hän oli kiltti ja käyttäytyi kuin jännitystäni ei olisi ollut koskaan olemassakaan, ja niin minä hiljalleen rentouduin ja me aloimme vähitellen jutella muustakin kuin töistä. Minä lähinnä vain kuuntelin Hijiriä, mutta hän sanoi että olen hauskaa seuraa ja hymyili kuin olisi ihan aidosti viihtynyt. Aina toisinaan kysyin, että mikä minussa sitten oli hauskaa, mutta hän vain naurahti iloisesti että ai mikä vai, no kaikki, eikä ottanut kysymystä tosissaan. En koskaan tiennyt, mitä minun pitäisi siihen vastata, ja mykistyin ja painoin pääni. Silloin Hijiri oli, että älä huoli, se on sellaista hauskuutta, jonka vain minä tajuan, se on minusta vain mukavaa, eli ei sinun tarvitse masentua vaikket itse näkisikään sitä, ja sitten hän hymyili taas iloisesti. Häneen verrattuna minä en osannut niin kauheasti puhua mitään, mutta välillä huomasin että nautin ajasta hänen kanssaan niin, että ihan unohdin ajan kulun, ja olin hiljaa yllättynyt itsestäni.

Niin kului vuosi siitä, kun olimme alkaneet tavata työasioissa, ja sitten erään palaverin jälkeen Hijiri kysyi, miten työpaikallani menee.

Selittelin kierrellen ja kaarrellen, että työ itsessään tuntui tosi merkitykselliseltä ja sopi minulle hyvin, mutta että

jos rehellisiä oltiin, minulla ei ollut töissä kovin mukava olla. Kun kömpelö selitykseni loppui, Hijiri tuijotti minua silmiin ja vastasi lyhyesti, että ahaa, ja sitten me olimme vähän aikaa vaiti. Hijiri näytti pohtivan jotain ja pysyi vain hiljaa eikä sanonut mitään, joten minua alkoi huolestuttaa, että ehkä se oli kuulostanut hänestä vuodattamiselta. Äkkiä minua alkoi ahdistaa, kun ajattelin, että Hijirihän oli vain kysynyt työasioista, kuten työn alla olevasta korjausvedoksesta tai seuraavista askelista, mutta minä olin hairahtunut puhumaan siihen liittymättömiä, eli Hijirin kannalta samantekeviä asioita työilmapiiiristä ihan kuin vain valittaakseni, ja nyt Hijiri oli ehkä tympääntynyt minuun, tai olin saattanut pahoittaa hänen mielensä. Mutten tiennyt, miten saisin välitettyä hänelle, etten ollut tarkoittanut sitä niin. En luottanut siihen, että osaisin selittää kunnolla itseäni, voi ei, tulin sanoneeksi liikoja, mitä minun pitää tehdä, sillä mielellä minä mykistyin, ja silloin kuulin Hijirin sanovan, että ehkäpä voisit sitten tehdä töitä freelancerina.

Ai siis mitä, minä nostin pääni ja katsoin Hijiriä. Hän rapputti silmänsä vierestä kauniin värisellä kynnenkärjellä ja jatkoi: ”Vaikken siis tiedä, miten tällä hetkellä freelancerina palkkaus tai vakuutukset tai muu sellainen toimii, joten en voi ehdottaa mitään vastuutonta, mutta sinun kaltaisesi tunnollinen työntekijä voisi ottaa neljä kokonaista kirjaa kuussa... Niinpä niin, luulen että voisit päästä 300 000 jenin kuukausiansioihin. Tosin varmaan siinä olisi vaihtelua... Mutta kyllä, uskon että voisit päästä siihen.” Hijiri katsoi minua suoraan silmiin. ”Enempäänkin jos oikein näet vaivaa.”

Tajusin, etten suinkaan ollut pahoittanut hänen mieltään, ja olisin voinut huokaista helpotuksesta, mutta hänen sanansa, jollaisia en olisi ikinä osannut odottaa – arvio

minusta tunnollisena työntekijänä, freelancertyö ja 300 000 jeniä kuussa – saivat minut häkeltymään ja menin taas sannattomaksi.

”Mites on, mitä mieltä olet?”

Nyökkäsin monta kertaa Hijirille, joka tutkaili minua, ja toistin nopeasti mielessäni sen, mitä hän oli juuri sanonut. Freelance-oikolukija. Hijiri oli sanonut, että freelance-oikolukemista oli mahdollista harkita työksi. Eli muuttaisin nykyisen sivutyöni päätyökseksi, ryhtyisin freelanceriksi ja lopettaisin palkkatyöt. Minun ei tarvitsisi enää mennä toimistolle ja voisin ehkä jatkaa nykyistä työtäni omaan tahtiini ja omalla tavallani, siitä hän oli puhunut.

Alkaisin työskennellä tästä lähin kotoa käsin freelance-oikolukijana. Koetin sanoa sen mielessäni monta kertaa. Vaikken ollut yhtä ainutta kertaa edes ajatellut irtisanoutuvani, saati sitten tekeväni nykyistä työtäni omin voimin, itsenäisesti, kun sen kerran oli pannut sillä tavoin sanoiksi ja sitä kuiski mielessään itselleen yhä uudestaan, siihen hiipikin jostain syystä ihan kamalan realistinen paino ja kalskahdus, ja minusta alkoi suorastaan tuntua, että sehän oli ollut minulle alun alkaenkin ainoa mahdollinen vaihtoehto, ja tunsin poskieni lehahtavan punaisiksi siitä, miten hyvä ratkaisu se minulle olisikaan.

Ajattelin työpaikkaani. Palautin mieleeni siellä vallitsevan ilmapiirin. Se, että minulla oli jokin paikka minne mennä joka päivä, antoi turvaa, mutta mitähän muuta arvokasta siinä paikassa oikein oli, minä pohdin uusin silmin. Kartonkinen herkkulaatikko, joka näkyi aina oikealla puolellani olevalla hyllyllä. Jonkun muki. Melkein kauttaaltaan harmaaksi tummunut valkotaulu. Tietokoneiden näytöt. Ohi moilla kirskuva kivistys. Aika, jona en puhunut kenenkään

kanssa, kylläkin hiljainen mutta kuin loputtomasti jatkuva synkkä uni. Työtovereiden silmien muodot. Näppäimistöjen ratina. Noiden mielikuvien sekaan ilmestyi vastatulostettu vitivalkea korjausvedos pullollaan kirjoitusmerkkejä odotamassa, että minä lukisin sen, ja se valoi näkymään hitusen lämpöä, mutta ei tarvinnut kuin silmiä räpäyttää ja sen valkoisen hohtava tuntu haihtui tutun hiljaisuuden syövereihin.

Vuosituloni olivat 3 200 000 jeniä.

Työpaikalla minun ei tarvinnut palkkaa saadakseni tehdä kuin minulle määrätty tyotehtävät, mistä olin kiitollinen, mutta jos, kuten Hijiri sanoi... Jos voisin saada säännöllisesti toimeksiantoja oikolukijana, minusta tuntui yhä vahvemmin, ettei olisi sula mahdollisuus elättää itsensä freelancerinakaan. Olin aloittanut sivutyöni lähes vuosi sitten, ja minulle lähetettyjen korjausvedosten määrä ja niistä maksetut palkkiot olivat pysyneet kaiken aikaa hyvin samoina, ja kun istuin korjausvedosten ääressä yksin tyhjässä kodissani ja kävin vedosta läpi hitaasti, sana sanalta ja lause lauseelta, se tuntui aivan eri tavalla tyydyttävältä kuin työskentely toimistolla, vaikka työn sisältö oli täsmälleen sama.

”Olisi kyllä tosi hienoa, jos se onnistuisi”, sanoin kuin itsekseni ja hymyilin vähän. En ollut aikonut hymyillä mutten siinä hetkessä keksinyt, millainen ilme minun pitäisi ottaa, ja tulin hymyilleeksi tavalla, joka tuntui jotenkin julistavan, että elin elämäni yleensä poissaolevasti ja oikeastaan mitään ajattelematta. Sydämessäni velloi synkästi ja pyyhin monta kertaa sormenpääni *oshibori*-pyyhkeeseen.

”Freelance-oikolukijoita on itse asiassa tosi paljon”, Hijiri sanoi iloisesti. ”Jotkut heistä ovat olleet freelancereita yli kaksikymmentä vuotta.”

”Kaksikymmentä vuotta”, minä sanoin.

”Niin juuri. Kaksikymmentä vuotta.” Hän hymyili aurinkoisesti.

”Mutta... Ei kai tietenkään ole takeita siitä, että töitä tulee joka kuukausi.”

Mietin levottomana, mitähän Hijiri minusta ajattelee kun kysyn tuollaista, mutta rohkaisin mieleni ja sanoin sen silti. Silloin Hijiri tutkaili minua vakavana ja sanoi huoleni ohittaen, että se on ilman muuta todella tärkeä seikka, ja nyökkäsi painokkaasti.

”Meidän firmassamme ei tietysti mitään sellaista kulkutta olekaan, jolloin emme tekisi kirjoja, ja vaikken tietenkään voi luvata mitä tahansa, myös meidän osastopäällikkömme arvostaa kovasti sinun työtäsi ja sanookin usein, että olisipa kätevää, jos sinä vain voisit ottaa vastaan enemmänkin töitä. Puhun ihan täyttä totta. Eli jos siis ryhtyisit freelanceriksi ja voisit ottaa vastaan nykyistä enemmän korjausvedoksia, on totinen tosi, että se olisi meidän kannaltamme ihan mahtava juttu”, Hijiri sanoi.

”Niinkö?” Katsoin häntä vähän yllättyneenä.

”Niin juuri”, hän vastasi äänekkäästi kuin työntääkseen huoleni syrjään.

Niinkö, sanoin uudestaan, ja minulta pääsi huokaisu, ja silloin kasvolihakseni rentoutuivat luonnostaan, ja tällä kertaa pystyin hymyilemään normaalisti.

”Tiedätkö, minä pidän ihmisistä, joiden työn varaan voi laskea”, Hijiri sanoi hetken kuluttua.

”Varaan voi laskea?”

”Niin juuri.” Hän hymyili iloisesti. ”Se on vähän eri asia kuin luottaminen... Miten sen nyt sanoisi, että voi ihan sananmukaisesti tukeutua toiseen.”

Nyökkäsin.

MIEKO KAWAKAMI on Japanin Osakassa syntynyt ja Tokiossa asuva kirjailija. Hän aloitti uransa runoilijana ja novellistina, ja nykyään hänen romaaneitaan on käännetty jopa 40 kielelle. Kawakami tunnetaan lyyrisestä kielestä sekä naisen kehoon ja yhteiskunnallisiin ongelmiin liittyvistä teemoista. Hän on saanut lukuisia arvostettuja kirjallisuuspalkintoja ja ollut ehdolla myös International Booker -palkinnon saajaksi. *Kaikki rakastavaiset yössä* on ensimmäinen Kawakamilta suomennettu teos.

Japanin kiinnostavin nykykirjailija kuvaa eleettömän taidokkaasti naisten välistä monimutkaista ystävyyttä, naisen epäkiitollista roolia ja syvälle sisimpään pesiytynyttä ulkopuolisuutta.

”Mieko Kawakami on nero.”

KIRJAILIJA NAOISE DOLAN

”Feministi-ikoni ... kansainvälinen kirjallisuuden supertähti.”

THE NEW YORK TIMES

Päällys: Anna-Mari Tenhunen

